

CENTRUL PENTRU DREPTURILE OMULUI DIN MOLDOVA

ЦЕНТР ПО ПРАВАМ
ЧЕЛОВЕКА В
МОЛДОВЕ

THE CENTER FOR
HUMAN RIGHTS OF
MOLDOVA

MD-2012, Moldova, Chişinău,
str. Sfatul Ţării, 16

Tel: 234 – 800; Fax: 225 – 442
E-mail: cpdom@mdl.net

04.02.2015 nr. 06-7/1

la nr. _____ din _____

RAPORT

***întocmit în urma vizitei de monitorizare
efectuate la data de 22 decembrie 2014
la Penitenciarul nr 13 mun. Chişinău***

§ 1. Informații generale despre vizită

1. În cadrul activității Centrului pentru Drepturile Omului din Moldova de monitorizare a respectării drepturilor fundamentale ale omului în locurile care asigură detenția persoanelor, activitate efectuată în conformitate cu prevederile art. 1 alin. (2) și art. 11 lit. i) din **Legea nr. 52 din 030.04.2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul)**, la data de 22 decembrie 2014, a fost efectuată o vizită de monitorizare la Instituția Penitenciară Nr. 13, situată în mun. Chişinău. Scopul vizitei a fost verificarea condițiilor de detenție existente și tratamentul aplicat deținuților.
2. Vizita a fost efectuată de angajații Centrului pentru Drepturile Omului după cum urmează:
 - Anatolie Munteanu – directorul CpDOM;
 - Iurie Dubenco, consultant în Serviciul Investigații și Monitorizare, Centrul pentru Drepturile Omului;
 - Gheorghe Bosîi, consultant principal, Centrul pentru Drepturile Omului;
 - Olga Vacarciuc – consultantul principal al avocatului parlamentar;
 - Roman Dumitru – consultant principal al avocatului parlamentar;
 - Lilian Tudosan – consultant în Serviciul Investigații și Monitorizare, Centrul pentru Drepturile Omului;
 - Elena Draghici – consultant în Serviciul Investigații și Monitorizare, Centrul pentru Drepturile Omului;
 - Ursu Veaceslav – șeful Reprezentanței Varnița, Centrul pentru Drepturile Omului;
 - Timuș Mihail – consultant în Centrul pentru Drepturile Omului;
 - Radu Nicoară – jurist, Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova.

3. Au fost vizitate bucătăria penitenciarului, Blocurile administrative, Blocurile de locuit și celulele destinate Carantinei. De asemenea au fost vizitate celulele Izolatorului disciplinar, Blocul pentru minori, Blocul pentru femei. Durata vizitei: orele 09.00 – 14.00.
4. În cadrul vizitei au fost atrași specialiștii Centrului de Sănătate Publică a mun. Chișinău, pentru a oferi concluzii asupra respectării normelor sanitare din penitenciar.

§ 2. Informații generale despre penitenciar

5. Penitenciarul nr. 13 din municipiul Chișinău se află în subordinea Departamentului Instituțiilor Penitenciare, subdiviziune a Ministerului Justiției este situat în mun. Chișinău. Conform Ordinului Ministrului de justiție nr. 327 din 18.08.2005, Penitenciarul nr. 13 are statut de izolator de urmărire penală, suplimentar fiind creat un sector de tip semiînchis, pentru detenția condamnaților majori de sex masculin.
6. Penitenciarul nr. 13, pe parcursul funcționării Mecanismului de Prevenire a Torturii a fost vizitat periodic. Astfel în anul 2008 au fost efectuate 4 vizite, în 2011 – 19 vizite; în 2012 – 5 vizite; în 2013 – 4 vizite; în 2014 – 8 vizite.
7. Penitenciarul nr. 13 a fost vizitat de 3 ori către delegațiile Comitetului european de prevenire a torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante(CPT): Vizita CPT din 11-21 octombrie 1998; Vizita CPT din 10-22 iunie 2001; Vizita CPT din 20-30 septembrie 2004¹. În urma vizitelor efectuate de către CPT, Guvernului Republicii Moldova i-au fost înaintate un șir de recomandări menite de a ameliora situația deținuților din Penitenciarul nr. 13, și care au drept scop evitarea unor conflicte de ordin practic.
8. Penitenciarul nr. 13 a fost vizitat la data de 03 octombrie 2012 de un grup de experți din cadrul Subcomitetul Națiunilor Unite privind prevenirea torturii și altor pedepse sau tratamente inumane, crude sau degradante(SPT).

Analiza datelor despre durata detenției, specificul deținuților din Penitenciarul 13.

9. Plafonul de detenție în Instituția Penitenciară nr. 13 este de 710 persoane. La momentul vizitei erau deținute 1221 persoane, dintre care 94 femei și 17 minori.
10. În primele 10 luni ale anului 2014, fluxul deținuților a constituit 3741 persoane, dintre care 1683 noi arestați, 17 noi arestați minori, 788 arestați – aflați în tranzit (transfer).
11. În Instituția Penitenciară nr. 13 sunt deținute câteva categorii de persoane:
 - arestate preventiv, în faza urmăririi penale – 135 persoane, dintre care un minor;
 - arestate, cauzele cărora se examinează în prima instanță – 302 persoane, dintre care un minor;
 - deținuți care au declarat apel sau recurs (în cauzele pentru care nu este prevăzută calea apelului) – 414 persoane, dintre care 10 minori;

¹ <http://www.cpt.coe.int/documents/mda/2000-20-inf-fra.pdf>; <http://www.cpt.coe.int/documents/mda/2002-11-inf-fra.pdf>; <http://www.cpt.coe.int/documents/mda/2006-07-inf-fra.pdf>

- deținuți în așteptarea hotărârilor judecătorești și dispozițiilor de executare – 113 persoane, dintre care 3 minori;
- condamnați pasibili transferării în penitenciare după intrarea în vigoare a sentinței – 60 persoane
- condamnați care au fost lăsați sau transferați în IP nr. 13 pentru executarea pedepsei – 15 persoane
- condamnați, transferați (tranzit) – 48 persoane
- deținuți în arest administrativ – 2 persoane

12. Unul dintre obiectivele vizitei de monitorizare a constat în determinarea duratei medii de aflare a deținuților în această instituție penitenciară.

Informația necesară a fost colectată în urma studierii dosarelor personale ale deținuților și analizei statisticilor oficiale, elaborate de administrația penitenciarului.

Pentru a asigura obiectivitatea analizei a fost studiat fiecare al cincilea dosar personal.

13. În Codul de procedură penală este stabilită durata arestării preventive în faza urmăririi penale și în faza judecării cauzei.

Astfel, ținerea persoanei în stare de arest în faza urmăririi penale pînă la trimiterea cauzei în judecată nu trebuie să depășească 30 de zile. În cazuri excepționale, în funcție de complexitatea cauzei penale, de gravitatea infracțiunii și în caz de pericol al dispariției învinuitului ori de risc al exercitării din partea lui a presiunii asupra martorilor sau al nimicirii ori deteriorării mijloacelor de probă, durata ținerii învinuitului în stare de arest preventiv la faza urmăririi penale poate fi prelungită pînă la 6 luni, dacă persoana este învinuită de săvîrșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsă maximă de pînă la 15 ani închisoare; pînă la 12 luni, dacă persoana este învinuită de săvîrșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsă maximă de pînă la 25 de ani închisoare sau detențiune pe viață.

Învinuiților minori durata ținerii în stare de arest preventiv poate fi prelungită numai pînă la 4 luni.

Fiecare prelungire a duratei arestării preventive nu poate depăși 30 de zile în faza urmăririi penale și 90 de zile în faza judecării cauzei.

După trimiterea cauzei în instanța de judecată, termenul judecării cauzei cu menținerea inculpatului în stare de arest, din ziua primirii cauzei în instanța de judecată și pînă la pronunțarea sentinței, nu poate depăși 6 luni, dacă persoana este învinuită de săvîrșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa maximă de pînă la 15 ani închisoare, și 12 luni, dacă persoana este învinuită de săvîrșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa maximă de pînă la 25 de ani închisoare sau detențiune pe viață.

După expirarea termenelor menționate *supra*, termenul judecării cauzei cu menținerea inculpatului în stare de arest poate fi prelungit doar în cazuri excepționale, la demersul procurorului, printr-o încheiere motivată a instanței care judecă cauza, de fiecare dată cu 3 luni pînă la pronunțarea sentinței.

Aceste prevederi se aplică, în mod corespunzător, la examinarea cauzei în apel.

- 14.În rezultatul studierii dosarelor personale ale deținuților și analizei statisticilor oficiale, elaborate de administrația penitenciarului s-a constatat că ținerea persoanelor în stare de arest în faza urmăririi penale pînă la trimiterea cauzei în judecată nu depășește termenele stabilite în art. 186 din Codul de procedură penală. Din cele 25 de dosare analizate rezultă că în majoritatea cazurilor arestul preventiv a fost prelungit cu 30 de zile. Doar într-un caz termenul de arest preventiv a fost prelungit cu 30 zile de 4 ori, în alt caz – de 5 ori.
- 15.În partea ce ține de durata arestării preventive în faza judecării cauzei, situația este următoarea:

Termen de aflare în arest	pînă la 3 luni	pînă la 6 luni	pînă la 1 an	mai mult de 1 an
Numărul inculpaților menținuți în stare de arest, cauzele cărora se examinează în instanța de fond	61/1 minor	103/1 minor	69	82
Numărul inculpaților, dosarele cărora se examinează de către instanța de apel (în cauzele pentru care nu este prevăzută calea de atac apelul)	183/5 minori	95/1 minor	62	20/2

- 16.În lipsa copiei de pe sentință sau lipsa dispoziției de punere în aplicare a sentinței, 73 de condamnați nu sînt transferați pentru ispășirea pedepsei în penitenciarul de categoria respectivă. Dintre acestea – 32 persoane așteaptă transferul mai mult de o lună.

§ 3. Condiții de detenție

2.1. Spațiile locative.

2.1.1. Situația atestată în cadrul vizitelor anterioare ale MNPT și CpDOM.

- 17.Potrivit informației oferite de către conducerea penitenciarului la momentul vizitei în Penitenciarul nr. 13 se dețineau 1231 persoane. Potrivit standardelor de detenție ar urma să fie deținute 710 persoane.
- 18.În Penitenciarul nr. 13 sunt 3 blocuri de detenție, care însumează 163 celule și 7 saloane ale blocului medical. În cadrul vizitei au fost vizitate toate celulele, precum și cantina penitenciarului, camerele pentru întrevederi, saloanele blocului medical.
- 19.În ceea ce privește situația existentă în Penitenciarul nr. 13 referitoare la condițiile de detenție în cadrul vizitelor efectuate de către CpDOM au fost constatate numeroase carențe asupra standardelor condițiilor de detenție. Principalele carențe atestate în cadrul vizitelor și care urmează a fi înlăturate

sînt neasigurarea iluminării suficiente a spațiilor de detenție și a unei ventilări adecvate a celulelor, deconectarea în unele penitenciare pe parcursul zilei a energiei electrice².

20. Principale probleme la care au fost înaintate recomandări a fost:

- suprapopularea spațiilor de detenție. Astfel, în Penitenciarul nr. 13 într-o celulă de 33 m.p. la momentul vizitei din iunie 2013 erau plasați 16 deținuți, unei persoane revenindu-i aproximativ 2 m.p. În penitenciarul respectiv sînt celulele în care unui deținut îi revin mai puțin de 1,5 m.p.³
- O altă carență ar fi întreruperea livrării energiei electrice în timpul zilei.
- O altă problemă gravă era anterior asigurarea precară cu apă potabilă a deținuților, precum și lipsa unor lavoare în majoritatea celulelor.
- O altă carență a fost asigurarea condițiilor de ventilare, a condițiilor igienice, a întreținerii igienice, asigurarea iluminării suficiente a spațiilor de detenție.
- Un lucru important este oferirea posibilității de a spăla hainele personale, precum și lenjeria de pat. Majoritatea penitenciarelor au fost dotate cu mașini de spălat automat; există însă și instituții care nu le-au creat deținuților condiții pentru a-și spăla hainele. În penitenciarul nr. 13 din Chișinău mai mulți condamnați le-au spus vizitatorilor MNPT că nu știu de existența unor spălătorii în penitenciare și că nu au posibilitatea de a-și spăla hainele. Totodată, menținerea acestora în condiții curate și decente este un lucru aproape imposibil de realizat în încăperile unde unui deținut i se oferă 2 m. p., iar hainele sînt păstrate în genți sau pe marginea paturilor. În context mai trebuie de menționat că în izolatoarele de urmărire penală deținuții sînt nevoiți să-și usuce hainele în încăperile de detenție, sporind nivelul de umiditate în celule și creînd un mediu favorabil pentru apariția mucegaiului sau a tuberculozei.
- Ca urmare a numeroaselor recomandări venite din partea instituțiilor naționale și internaționale privind ameliorarea condițiilor de detenție în Penitenciarul nr. 13, prin Legea nr.295 din 12.12.2013 a fost ratificat Acordul-cadru de împrumut dintre Republica Moldova și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pentru realizarea Proiectului de construcție a unui nou penitenciar cu capacitatea de 1500 de locuri în mun. Chișinău. Proiectul urmează a fi realizat pînă în anul 2018. Deși există numeroși opozanți ai construcției noului penitenciar, care consideră exagerate costurile legate de construcție (aproximativ 700 milioane de lei), sperăm că obiectivul respectiv va fi realizat conform celor planificate, ceea ce va contribui la ameliorarea situației persoanelor deținute. Totodată, se va reduce rata incidenței condamnărilor Republicii Moldova legate de condiții inadecvate de detenție. Or, condițiile proaste de detenție din Penitenciarul nr. 13 au servit temei pentru condamnarea Republicii Moldova în 12 cazuri la CtEDO pentru violarea art. 3 CEDO⁴.

² Raport anual 2013 MNPT, pag. 12 http://ombudsman.md/sites/default/files/rapoarte/_raport_mnpt_2013.pdf

³ Raport anual 2013 MNPT pag. 12 http://ombudsman.md/sites/default/files/rapoarte/_raport_mnpt_2013.pdf

⁴ Raport anual 2013 MNPT pag. 16 http://ombudsman.md/sites/default/files/rapoarte/_raport_mnpt_2013.pdf

2.1.2. Hotărârile Curții europene pentru apărarea drepturilor omului, referitoare la încălcările art. 3 CEDO (condiții de detenție neadecvate în Penitenciarul nr. 13).

21. Constituția Republicii Moldova⁵ garantează dreptul oricărei persoane la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.
22. Astfel, în cazul în care persoana parcurge toate instanțele de judecată și consideră că nu a fost restabilit în dreptul lezată, i se oferă posibilitatea să se adreseze Curții Europene.
- Pînă la momentul de față Curtea s-a expus asupra a 17 cazuri de încălcare a art. 3 al Convenției.
23. Urmare examinării cauzelor menționate, s-a constatat că încălcarea art. 3 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale se manifestă prin următoarele circumstanțe:
- *încălcarea dreptului de a nu fi supus unor tratamente inumane și degradante, ca urmare a condițiilor proaste de detenție;*
 - *calitatea alimentației proaste și condiții de igienă nesatisfăcătoare;*
 - *supraaglomerarea;*
 - *lezarea dreptului la un avocat în perioada detenției inițiale;*
 - *alimentare silită;*
 - *cenzurarea corespondenței;*
 - *încălcarea dreptului la întruniri confidențiale cu avocatul său și cu familia sa;*
 - *suportarea pasivă a fumului de țigară și existența paraziților și șobolanilor;*
 - *menținerea deținuților bolnavi de tuberculoză și alte boli infecțioase împreună cu cei sănătoși;*
 - *refuzul acordării asistenței medicale;*
 - *insuficiența temeiurilor legale pentru detenția lor.*
24. În majoritatea cazurilor invocate Curtea Europeană menționează că dacă suferința îndurată de reclamant în timpul detenției depășește nivelul de suferință inerentă detenției apare pericolul încălcării art. 3 al Convenției. Suferința inerentă detenției trebuie să atingă nivelul minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3.
- „Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă; el depinde de toate circumstanțele cauzei, precum durata maltratării, consecințele sale fizice și mintale și, în unele cazuri, de sexul, vârsta și starea sănătății victimei (a se vedea *Kudla v. Poland*[GC], nr. 30210/96, § 91, ECHR 2000-XI și *Șarban*, citată mai sus, §§ 75 etseq.). Deși scopul maltratării este un factor care trebuie luat în considerație, în special dacă a avut intenția de a umili sau înjosi victima, absența unui astfel de scop nu duce, în mod inevitabil, la

⁵ Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29.07.94 //Monitorul Oficial 1, 12.08.1994, art.20 ;

constatarea că nu a avut loc o violare a articolului 3 (*Peers v. Greece*, nr. 28524/95, § 74, ECHR 2001-III).” (cauza *Istratii și Alții c. MOLDOVEI*⁶).

De altfel Curtea califică un tratament ca fiind:

- „inuman” în cazul în care acesta a fost premeditat a fost aplicat ore în șir și a cauzat fie leziuni corporale, fie suferințe fizice sau psihice intense;
- „degradant” în cazul cauzării victimelor sentimente de frică, îngrijorare și inferioritate capabile să le umilească și să le înjosească (a se vedea, de exemplu, *Kudlav. Poland [GC]*, nr.30210/96, §92, ECHR 2000-XI) (cauza *Ostrovar c. Moldovei*⁷).

25. La capitolul asigurării confidențialității întâlnirii între client și avocat, Curtea consideră că: „necontestarea acesteia în instanțele de judecată naționale echivalează cu neputința căilor de recurs interne.”. De asemenea Curtea menționează că impedimentele create de peretele de sticlă pentru confidențialitatea discuțiilor și schimbul de documente dintre avocați și clienții prejudiciază dreptul la apărare. (cauza *Ipati c. Republicii Moldova*⁸, cauza *Modârcă c. Moldovei*⁹).

26. În ce privește întâlnirile cu familia Curtea menționează că: „Orice detenție, care este legală în conformitate cu articolul 5 al Convenției, impune prin însăși natura sa limite asupra vieții private și de familie. Totuși, este un element esențial al dreptului deținutului la viața de familie ca administrația închisorii să-l sprijine în menținerea contactelor cu familia sa (a se vedea, spre exemplu, *Messina v. Italy* (nr. 2), nr. 25498/94, § 61, ECHR 2000-X). În același timp, Curtea recunoaște că unele măsuri de control asupra contactelor deținuților cu lumea exterioară sunt necesare și nu sunt în sine incompatibile cu Convenția (a se vedea, spre exemplu, *mutatis mutandis, the Silver and Others v. the United Kingdom*, citată mai sus, § 98).” (cauza *Ostrovar c. Moldovei*).

27. La capitolul asistenței medicale, Curtea consideră că lipsa asistenței medicale în circumstanțe în care o astfel de asistență nu este necesară nu poate, în sine, să constituie o violare a articolului 3 al Convenției. Însă omisiunea de a acorda imediat asistență medicală reclamantului într-o situație de urgență, precum și transferul său la un alt spital înainte ca el să se poate recupera suficient, combinate cu umilirea sa prin încătușarea în timpul aflării în spital, au constituit tratament inuman și degradant în sensul articolului 3 al Convenției (a se vedea *Kudla v. Poland*, citată mai sus, § 94; *Farbtuhs v. Latvia*, nr. 4672/02, § 51, 2 decembrie 2004; *Nevmerzhitsky v. Ukraine*, nr. 54825/00, § 106, 5 aprilie 2005), (cauza *Istratii și Alții c. Moldovei*).

28. O altă problemă des invocată de Curte este supraaglomerarea. Curtea consideră că: „condițiile lor de detenție în Închisoarea nr. 13, în special, supraaglomerarea și cantitatea și calitatea insuficiente a hrănilor, lipsa lenjeriei de pat adecvate și accesul foarte limitat la lumina zilei, precum și condițiile sanitare insuficiente din celulă au constituit tratament inuman și degradant în sensul articolului 3 al Convenției.” (cauza *Istratii și Alții c. Moldovei*).

⁶ cauza *Istratii și Alții c. MOLDOVEI*, Cererile nr. 8721/05, 8705/05 și 8742/05 ;

⁷ cauza *Ostrovar c. Moldovei*, (Cererea nr. 35207/03);

⁸ cauza *Ipati c. Republicii Moldova*, Cererea nr.55408/07;

⁹ cauza *Modârcă c. Moldovei* (Cererea nr. 14437/05);

29. La solicitările de a vinovăți o persoană, Curtea menționează că: „rolul Curții nu este cel al unei „a patra instanțe de judecată” care să decidă asupra vinovăției sau nevinovăției unei persoane așa cum solicită reclamantul”. (cauza Culev c. Moldovei¹⁰, cauza Mitrofan c. Republicii Moldova¹¹).
30. Urmare examinării de către Curtea Europeană a celor 17 cazuri împotriva Moldovei privind încălcarea dreptului interzicerii torturii, Guvernul Republicii Moldova este obligat să achite prejudiciul material și moral în cuantum de 174250 euro.

Anexă
cheltuielile stabilite Guvernului de către
Curtea Europeană pentru Drepturile Omului
urmare încălcării art. 3 al Convenției

	cazul	prej mor (eur)	cost chelt (eur)	
1	c. Hadji	3000	100	
2	c. Haritonov	4000	1200	
3	c. Arsenev	15000	100	
4	c. Modârca	0	0	
5	c. Segheti	5000	1500	
6	c. V.N. Roșca	30000	4000	
7	c. Ciorap	20000	1150	
8	c. Culev	4500	300	
9	c. Ipați	9000	1500	
10	c. Istratii și Alții	15000	4000	
11	c. Mitrofan	5000	1500	
12	c. Modîrca	7000	1800	
13	c. Ostovar	3000	1500	
14	c. Plotnicova	4500	100	
15	c. Străisteanu și alții	10000	100	
16	c. Struc	8000	1400	
17	c. Turcan	9000	2000	
	TOTAL	152000	22250	174250

2.1.3. Rapoartele Comitetului european pentru prevenirea torturii (CPT) referitoare la vizitele efectuate în Penitenciarul nr. 13.

31. Penitenciarul nr. 13 a fost vizitat de 3 ori către delegațiile Comitetului european de prevenire a torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante (CPT): Vizita CPT din 11-21 octombrie 1998; Vizita CPT din 10-22 iunie 2001; Vizita CPT din 20-30 septembrie 2004¹². O mare parte din recomandările înaintate de CPT au fost îndeplinite, totuși principala problemă

¹⁰ cauza Culev c. Moldovei, (Cererea nr. 60179/09);

¹¹ cauza Mitrofan c. Republicii Moldova (Cererea nr. 50054/07);

¹² <http://www.cpt.coe.int/documents/mda/2000-20-inf-fra.pdf>; <http://www.cpt.coe.int/documents/mda/2002-11-inf-fra.pdf>; <http://www.cpt.coe.int/documents/mda/2006-07-inf-fra.pdf>

privind suprapopularea spațiilor de detenție a rămas valabilă și la finele anului 2014.

2.1.4. Condițiile de detenție constatate în cadrul vizitei din 22.12.2014.

32. Inițial au fost oferite informații potrivit cărora activitatea celulelor nr. 28, 50 și 51 au fost sistate la recomandarea CpDOM, dat fiind că condițiile în aceste celulele nu au fost adaptate standardelor de detenție.
33. Monitorii implicați au verificat condițiile de detenție în toate celulele din penitenciar, rezultatele monitorizării fiind reflectate într-o tabelă anexă la Raportul respectiv.
34. Cele mai rele condiții de detenție s-au constatat în demisolul Penitenciarului, și anume celulele situate în demisolul Blocului locativ nr. 1, aceste celule fiind suprapopulate, lumina naturală pătrunzând cu dificultate. Deși în majoritatea celulelor a fost efectuată o reparație cosmetică, marea majoritate a celulelor amplasate în demisol nu corespund standardelor naționale și internaționale.
35. Drept cauze ale unor condiții neadecvate de detenție putem stabili următoarele:

- **Suprapopularea.** În marea majoritate a celulelor erau plasate un număr ridicat de persoane, nefiind respectate standardele privind spațiul de detenție de 4 m². În unele celulele unui deținut îi reveneau 1,41 m² – celula nr. 22 (pe o suprafață de 24 m² sunt plasate 16 persoane. Doar în câteva celule erau asigurate cel puțin 3 m² – celulele 01 (3 m²); 99 (7,5 m²); 109 (3 m²); 110 (3 m²); 138 (5 m²); 143 (3,5 m²) 144 (3,5 m²); 147 (4,75 m²). *Potrivit Normelor CPT¹³ o închisoare suprapopulată presupune spații neigienice și strâmte, o lipsă constantă de intimitate (chiar și atunci când se folosesc utilitățile sanitare), activități reduse în afara celulelor ca urmare a unei solicitări ce depășește personalul și dotările disponibile, servicii medicale superaglomerate, tensiune crescută și mult mai multă violență între deținuți și între aceștia și personalul închisorii.*
- **Starea igienică nesatisfăcătoare în spațiile de detenție.** Conform art. 226 Cod de executare condamnatului i se asigură posibilitatea de a-și satisface nevoile fiziologice în condiții curate și decente și după necesitate. Astfel, veceurile sunt situate imediat lângă paturile de dormit și sunt despărțite de restul celulei de o portieră. Doar în celulele 75, 76, 99, 105 veceurile erau total izolate de restul celulei. Deși standardele nu cer ca veceul să fie izolat, totuși veceurile din celulele nr. 65, 90, 108 – 110, 166 necesită a fi de urgență a fi reparate. De asemenea se cer a fi monitorizate condițiile igienice din majoritatea celulelor.

¹³ Normele Comitetului European de prevenire a torturii (CPT), pag. 16

- **Permisivitatea deținutului de a fuma.** Conform pct. 90 din Statutul executării pedepsei de către condamnați (HG nr. 583 din 26.05.2006) este interzis fumatul în celule. Din această cauză mulți deținuți nefumători sunt obligați să suporte fumul dens de țigară. Același fapt duce la degradarea stării igienice a încăperilor de locuit.
- **Dotarea cu saltele cu un grad avansat de uzură, rupte și murdare.** La momentul vizitei saltele erau uzate. Toate persoanele plasate au menționat că își schimbă lenjeria prin intermediul rudelor, neavând acces la spălătoria centralizată a penitenciarului. Acest fapt dovedește plasarea pe termene mai îndelungate a persoanelor în această celulă. Deținuții sunt nevoiți să-și spele și să usuce hainele în celulă sau în boxe de plimbări, pe funii agățate haotic, ceea ce ridică nivelul umidității și mirosul neplăcut în celulă.
- O altă carență atestată în instituția vizitată o constituie **starea insalubră generală din multe celule: mucegai** în celulele nr. 88,96,108, 144, 163 -165; **pereti deteriorati** – celulele 66, 89, 102,103, **pereti îngălbeniti de fum** – celulele 63,67, 74, 79, 81, 83, 85, 87, 90. Următoarele celulele necesită de urgență să fie reparate: 01,15 23, 24A, 25,26, 29, 30,38, 52,55,56, 57,58, 71, 115 – 123B, 125, 126, 146 - 151, 157. În celula 62 necesită a fi reparat WC apa aici curgînd permanent. În celula 78 e necesar de reparat robinetul care este defect. Lavoare lipsesc în 60 de celulele, acestea fiind încă prezente deasupra veceurilor. Totuși merită apreciat efortul administrației noului șef al penitenciarului, care începînd cu anul 2012 a schimbat în pozitiv starea de lucru în ceea ce privește asigurarea condițiilor de detenție. Au fost reparate cele 4 celulele ale carantinei penitenciarului, au fost dotate multe celule cu lavoare, au fost asigurate condiții bune de detenție cu saltele și paturi bune în celulele unde sunt plasați deținuții din detașamentul de deservire gospodărească a penitenciarului. De asemenea au fost amenajate adecvat holurile din blocurile de detenție, s-au întreprins pași vizibili pentru asigurarea colaboratorilor penitenciarului cu birouri și condiții de muncă ce corespund cerințelor normelor de securitate și sănătate a muncii. Drept un model al faptului cum ar trebui să arate celulele ar servi celula nr. 73, în care s-a ținut cont de toate standardele în vigoare.
- Un factor ce agravează situația persoanelor deținute este constituit de **lipsa unei iluminări suficiente a celulelor** – 61-67, 73-92, 95, 98, 99,100, 164,165. Astfel, amplasarea celulelor la demisol, precum și mărimea mică a ferestrelor, modalitatea de amplasare a acestora, nu permite iluminarea naturală suficientă a celulelor. La momentul vizitei deținuții au invocat faptul că nu au posibilitatea de a beneficia de lumina artificială permanent. În Penitenciar este instituit un grafic de sistare a energiei electrice între orele 9³⁰ – 11³⁰ și 14⁰⁰ – 16⁰⁰.

2.1.5. Condițiile de detenție în spațiile locative din celulele destinate Carantinei.

36. În conformitate cu prevederile art. 200 alin. (5) Cod de executare a Republicii Moldova imediat după primire, condamnatul se plasează în încăperea de carantină pe o perioadă de până la 15 zile, în decursul căreia el este supus examenului medical în vederea determinării stării sănătății și capacității de muncă și prescrierii, după necesitate, a tratamentului individual.
37. În cadrul vizitei au fost vizitate celulele nr. 17, 60, 81 destinate ca încăperi de carantină. În urma vizitării spațiilor respective s-au constatat următoarele aspecte:
- În toate celulele destinate Carantinei a fost constatată supraaglomerarea : în celula nr. 17 cu o suprafață de 31,2 m² se dețineau 14 persoane(2,2 m² pentru un deținut); în celula nr. 60 cu o suprafață de 24 m² se dețineau 14 persoane(1,72 m² pentru un deținut); în celula nr. 81 cu o suprafață de 25,44 m² se dețineau 14 persoane(1,82 m² pentru un deținut).
 - Starea sanitară în celulele carantinei a fost îmbunătățită substanțial. În celule totuși se simte un miros neplăcut, datorat numărului ridicat de condamnați.
 - Un alt aspect atestat în celulele carantinei este reprezentat de lipsa unui acces direct a luminii solare, celulele fiind amplasate în interiorul penitenciarului.

2.1.6. Condițiile de detenție în celulele Izolatorului disciplinar.

38. Condițiile în Izolatorul disciplinar:

- În cadrul Penitenciarului nr. 13 activează, la moment izolatorul disciplinar, care este amplasat în subsolul penitenciarului. În izolatorul disciplinar sunt deținute persoanele, în privința cărora au fost aplicate sancțiuni disciplinare sub formă de încarcerare (izolare). La momentul vizitei în celule respective nu erau deținute careva persoane, dar celulele nu sunt sigilate pentru a nu admite utilizarea lor.
- Membrii echipei de monitorizare au constatat, cu referire la celulele nr. 4 și nr. 5 a Izolatorului disciplinar, că în pofida faptului că în celulele respective a fost, aparent, efectuată reparație cosmetică, condițiile de detenție în încăperile respective rămân a fi necorespunzătoare, constituind, astfel, un motiv de preocupare.
- Întâi de toate este necesar de a remarca că starea pereților și a plafonului, fiind tencuite, a instalațiilor sanitare neigienice (toaletă/lavoar), starea deplorabilă a paturilor rabatabile, creează un sentiment de insalubritate generală al încăperilor respective.
- De menționat că faptul necorespunderii celulelor izolatorului disciplinar standardelor minime de detenție a fost stabilit anterior. Avocatul parlamentar, urmare a vizitei de monitorizare din martie 2011 a recomandat administrației Instituției Penitenciare nr. 13 (de către), cât și Ministerul Justiției, în calitate de instituție ierarhic superioară, să sisteze activitatea carcerelor, însă starea de lucruri n-a evoluat spre bine.
- Astfel, în urma vizitei din 16.04.2010 a instituției penitenciare nr. 13 mun. Chișinău, de către fostul Ministru de Justiție al Franței, Robert Badinter, actualul ambasador al UNICEF, a fost cerut în mod public Ministrului Justiției,

dlui Alexandru Tănase, închiderea celulelor disciplinare din cadrul Instituției. Urmare a acțiunilor menționate MNPT a fost informat privind sistarea activității izolatorului disciplinar din cadrul instituției penitenciare nr. 13 mun. Chișinău¹⁴.

2.1.7. Condițiile boxelor pentru plimbare

38a. **Normele CPT** prevede necesitatea ca deținuților să li se permită exerciții în aer liber cel puțin 1 oră, este acceptată, în mod larg, ca o garanție de bază (preferabil să facă parte dintr-un program mai larg de activități. CPT-ul dorește să sublinieze că tuturor deținuților fără excepție (incluzându-i pe cei pedepsiți prin izolare) trebuie să li se ofere posibilitatea să facă exerciții în aer liber în fiecare zi. În mod egal, este evident că dotările pentru exercițiile în exterior trebuie să fie rezonabil de spațioase și, de câte ori este nevoie, să ofere adăpost împotriva intemperiilor.” Boxele de plimbare ale Penitenciarului nr. 13 sunt dotate cu haltere, utilaj sportiv, precum și amenjate paralele și bară fixă, astfel deținuții avînd posibilitatea de a practica sportul. Totuși este necesar de menținut starea salubră în acestea, la momentul vizitei în majoritatea bozelor fiind observat gunoi.

2.1.8. Alimentarea deținuților.

39. Încăperile depozitelor penitenciarului, unde se păstrează produsele alimentare prezintă un aspect îngrijit, produsele fiind păstrate conform prevederilor **Ordinului, 512 din 26.12.2007**, cu privire la aprobarea Regulamentului privind alimentarea deținuților în penitenciare, *pentru prepararea, distribuirea și primirea hranei de către subzistenți (în continuare Ordin nr. 512)*. În depozit se păstrează permanent curățenia, pereții erau împropățați cu var, iar produsele de carne și pește sunt păstrate separat în frigider.
40. Bucătăria este amplasată într-un bloc separat Deși starea igienică din bucătărie era satisfăcătoare, în opinia avocatului parlamentar situația urmează a fi modificată esențial, cu amenajarea unei bucătării moderne, care ar permite prepararea bucatelor în condiții sanitare adecvate, precum și păstrarea în condiții igienice a produselor alimentare. În acest context, conform pct. 13 din **Ordinul Ministerului 512**, *în penitenciare se amenajează cantine cu următoarele încăperi: secția de preparare și distribuire a hranei calde, secția de preparare a hranei reci, secțiile de preparare a bucatelor din pește și carne, secția de legume, spălătorii de veselă de cantină și de bucătărie, încăperea pentru tăierea pâinii, magazia pentru păstrarea produselor uscate, biroul șefului cantinei, camera de odihnă a bucătarilor, sala de luare a mesei, lavoarul sălii de luare a mesei și garderoba. În cantinele mari se amenajează*

¹⁴ Reamintim că la data de 16.04.2010, fostul ministru de justiție al Franței, Robert Badinter, actual ambasador al UNICEF i-a cerut în mod public ministrul justiției, dl. Alexandru Tănase, să închidă celulele disciplinare, în cadrul unei vizite în instituția penitenciară nr. 13 mun. Chișinău. În cadrul acestei vizite oficiale, ministrul justiției moldovean a confirmat că condițiile din penitenciar corespund perioadei medievale, specificând că situația vizavi de locurile de detenție este o problemă sistemică. Potrivit ministrului, aceste probleme se află în vizorul Comisiei guvernamentale pentru planificare strategică și pe viitor vor fi întreprinse măsuri pentru înlăturarea lor.

săli de făcut duș, toalete separate. Din partea exterioară a acestor încăperi se aplică plăcuțe cu denumirea încăperilor respective.

41. Concluzia medicilor sanitari din Centrul de Sănătate publică a mun. Chișinău¹⁵ a depistat următoarele carențe în incinta cantinei și depozitului de păstrare a produselor alimentare:

- *Nu se respectă compatibilitatea păstrării produselor alimentare – margarina cu produse avicole (ouă);*
- *Lipsește apa curgătoare la depozit și nu este posibilă respectarea igienei personale a angajaților depozitului;*
- *Inventarul folosit la igienizarea spațiului utilajului frigorific;*
- *Prelucrarea preliminară a produselor de pește și legume se efectuează într-o încăpere unde lipsesc mese de lucru;*
- *Lipsește detergentul și substanțele dezinfectante omologate de ministerul sănătății autorizate sanitar pentru utilizarea în efectuare zilnică imediat după terminarea lucrului;*
- *Tot în spațiul menționat se efectuează prelucrarea preliminară a cărnii, neasigurându-se desfășurarea fluxului într-un singur sens și să fie evitată încrucișarea între spațiile insalubre și salubre;*
- *Mesele pentru prelucrarea și tranșarea preliminară a produselor sunt atacate de coroziie,. Tavanul, pereții încăperii sunt acoperiți cu mușegai;*
- *Vesela cu bucatele finite pînă la repartizarea lor deținuților se păstrează la podea într-un hol, lipsind suporturile, palierele*
- *O parte din inventarul utilizat în lucru necesită reînnoire – cuțitele;*
- *Lipsește apa fierbinte pentru spălarea veselei.*

2.1.9. Constatările Centrului de sănătate publică asupra condițiilor din celule.

Potrivit CSP a mun. Chișinău în unele celulele lipsesc câte 1-2 sticle de la geamuri, pe alocuri parțial blocate cu obiecte personale. Rețelele ingineresti interioare sunt pe alocuri deteriorate, pe alocuri curg atît pe pereții și tavanele din celule. Ca urmare a acestui fapt în unele celulele pe pereți sunt urme de mușegai și cade tencuiala. Pereții în veceuri nu sunt finisate cu materiale lavabile, accesibile pentru a fi supuse dereticării, nu sunt separate prin pereți capitali de celulă, fapt ce poate influența parametrii microclimei de viață a deținuților. Sistema de ventilare pentru celulele de la et. 1 și 2 nu asigură evacuarea aerului din celule. Pe acoperișul blocurilor lipsesc sistemele de evacuare a apelor. Peste 90 la sută di celule sunt suprapopulate, ceea ce nu poate asigura schimbul de oxigen în celule. Sunt celule unde unui deținut îi revine 1.5. m², inclusiv cu veceu. În circa 10% din celule este necesar reparația pereților, tavanelor și pardoselii, iar 70 % din veceuri e necesar a le repara. În blocul destinat detașamentului gospodăresc condițiile de trai sunt bune, fiind necesară reparația blocului sanitar – lavoare și veceuri, inclusiv și rețelelor ingineresti.

¹⁵ Anexa la prezentul raport

2.1.10. Notă informativă a Centrului de sănătate publică cu privire la respectarea condițiilor de igienă în Staționarul Serviciului Medical al Penitenciarului nr. 13- Chișinău

42. Staționarul Serviciului Medical al Penitenciarului nr. 13 acordă asistență medicală de diagnostic și tratament specializat de ambulator și staționar deținuților Penitenciarului în număr de 1231 persoane.

La momentul evaluării în instituție funcționează secția de staționar pentru 180 de paturi (100- tuberculoză, 80-somatică) în 23 de saloane. Serviciul medical include specialiștii de profil: medicină internă, ftiziopneumologie, ginecologie, stomatologie, oftalmologie și psihiatrie. Funcționează serviciile de laborator clinico-biochimic, bacteriologic și farmaceutic.

Blocurile instituției sunt racordate la rețelele urbane de apeduct, canalizare și încălzire. Asigurarea cu apă caldă centralizat și de la surse electrice locale (boilere). Iluminatul mixt și ventilația naturală. Finisarea interioară a încăperilor de importanță epidemiologică (salile de proceduri, stomatologie) este efectuată din teracotă. Toate încăperile sunt dotate cu cele necesare conform destinației și profilului activității.

Componenta și suprafețele minime ale încăperilor din cadru secțiilor de staționar este micșorată și nu corespunde prevederilor Regulamentului sanitar privind condițiile de igienă în instituțiile medico-sanitare, aprobat HG nr. 663 din 23.07.10. Nu se respectă suprafața normativă la un pat. Pacienții sunt cazați câte 6-12, la norma maximă de 4 într-un salon.

Dispun de 2 săli de proceduri separat pentru profilul tuberculoză și somatică), cabinet stomatologic pentru o instalație împreună cu sala de prelucrare și sterilizare a instrumentarului, cabinet consultativ comun al medicilor oftalmolog, psihiatru, terapeut și laboratoare clinico-diagnostic și bacteriologic. Încăperile sunt plasate incorect și admit interferența fluxurilor „curat-murdar”. ***Lipsește sala de pansamente, ultimele se efectuează în sălile de proceduri.***

Starea sanitaro-tehnică și igienică în sala de proceduri pentru bolnavi cu tuberculoză, cabinetul medicului ftiziatru, încăperile laboratoarelor, saloanele pacienților este nesatisfăcătoare: sunt uzate și fisurate pardoseala, ușile, ferestrele, pereții. Mobilierul, utilajul sanitaro-tehnic și medical sunt învechite.

Regimul sanitaro-igienic în saloane se respectă parțial, dotați cu lavoar, veceu, unele fiind nefuncționabile.

Lămpile bactericide din sălile de tratament nu dispun de documentație, care atestă termenul de valabilitate.

Pentru efectuarea manipulațiilor medicale dispun de seringi de unică folosință, sisteme de perfuzii, oglinzi ginecologice în cantități suficiente.

Pentru asistența stomatologică se atestă o aprovizionare insuficientă cu instrumentar și alt echipament medical necesar.

Nu se respectă prevederile Regulamentului privind gestionarea deșeurilor medicale nr. 06.8.3-45 din 10.12.2001 (vasele destinate gestionării deșeurilor medicale de toate categoriile nu sunt etichetate, lipsesc inscripțiile „deșeuri

infecțioase”, „tăietoare-înțepătoare”, „pericol biologic”). Deșeurile rezultate din activitatea medicală se supun arderii.

§. 3. Concluzii. Recomandări.

43. Reieșind din cele constatate vom ține să menționăm, și că prevederile standardelor internaționale în domeniu, care stipulează condiții minime de detenție, în toate locurile unde deținuților li se cere să lucreze sau să trăiască, ferestrele trebuie să fie suficient de mari pentru a permite deținuților să citească sau să scrie fără să-și strice vederea, beneficiind de lumină naturală în condiții normale. Aceleași cerințe se referă și la lumina artificială. Totodată, ferestrele vor fi astfel construite încât să permită pătrunderea aerului proaspăt în celulă.
44. Împreună cu aceasta, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a condamnat de 17 ori Republica Moldova pentru violarea art.3 al CEDO, pentru condiții inumane de detenție în Penitenciarul nr. 13, anume pentru încălcări similare celor atestate în cadrul vizitei. De asemenea în *Rapoartele Comitetului European de Prevenire a Torturii*¹⁶, bazate pe vizitele repetate efectuate în această instituție penitenciară, precum și în avizele avocatului parlamentar menite de a ameliora condițiile de detenție în acest penitenciar s-a atras atenție că condițiile de detenție pot fi atribuite celor degradante și inumane.
45. Reieșind din necesitatea ameliorării situației deținuților din Penitenciarul nr. 13 și întreprinderii măsurilor în acest sens, prezentul raport este înaintat în adresa Ministerului de Justiție și a Departamentului Instituțiilor Penitenciare, în subordinea cărora se află Penitenciarul nr. 13 din mun. Chișinău cu următoarele recomandări în, menite de a ameliora situația persoanelor aflate în custodia penitenciarului:

I. Recomandări privind ameliorarea condițiilor de detenție în spațiile locative:

- a) A asigura pentru fiecare deținut un spațiu locativ conform normei legale – 4 m².
- b) Recomand de a nu mai folosi Izolatorul disciplinar pentru plasarea deținuților, întrucât nu au fost remediate neajunsurile constatate în cadrul vizitelor anterioare – în acest sens de sistat activitatea acestuia.
- c) A se asigura că deținuții nu se dețin în celulele carantinei Penitenciarul nr. 13 mai mult decât este prevăzut de norma art. 200 Cod de executare - nu mai mult de 15 zile.
- d) Asigurarea deținuților din toate blocurile locative cu energie electrică permanent în timpul zilei, ținând cont de specificul spațiilor locative și faptului amplasării celulelor în demisol, implicit pătrunderii insuficiente a luminii naturale;

¹⁶ Părțile relevante ale raportului CPT în urma vizitei efectuate în Republica Moldova între 11 și 21 octombrie 1998 sunt prevăzute pe pagina web <http://www.cpt.coe.int/documents/mda/2000-20-inf-fra.pdf>

- e) A evalua situația inventarului existent în spațiile locative și de a asigura imediat toți deținuții aflați în custodia Penitenciarului nr. 13 cu paturi adecvate, saltele, perne și acoperțuri curate;
- f) A asigura mecanisme viabile de menținere a igienei și a asigura accesul deținuților la spălătoria centralizată a penitenciarului, pentru a-și spăla lenjeria și hainele. În același timp a întreprinde măsuri organizatorice pentru amenajarea spațiilor adecvate pentru uscarea hainelor.
- g) A întreprinde măsuri privind construcția unui sistem de ventilare al celulelor.
- h) A evalua situația în celulele unde rețelele ingineresti sunt deteriorate și de a efectua lucrări de reparație în celulele unde este necesar, în special: în celulele nr. 62,88,96,108,144,163,165 **de înlăturat mucegaiul de pe pereți**;
- i) celulele 01,15,23,24A,25,26,29,30,38,52,55,56,57,58,63,67,71,4,79,81,83,85,87,90,115-123B,125,126,146-151, de efectuat reparația cosmetică a pereților cu vopsirea obligatorie a acestora;
- j) de instalat lavoare în cele 60 de celule unde acestea încă nu sunt instalate;
- k) de efectuat reparația robinetului în celula nr. 78, unde acesta este defectat;
- l) A asigura izolarea toaletelor în toate celulele.
- m) A dota celulele unde este posibil cu mobilier necesar – scaune, mese, noptiere.
- n) A înfăptui reparația blocului sanitar al detașamentului de deservire gospodărească din penitenciar – lavoarele și veceurile
- o) A întreprinde măsuri organizatorice pentru interzicerea fumatului în celule.
- p) A asigura menținerea stării igienice în boxele de plimbări.

II. Recomandări ce țin de alimentarea deținuților:

- a) Întreprinderea măsurilor de evaluare și reconstrucție capitală a încăperii unde se prepară alimentele, conform prevederilor Ordinului nr.512, precum și menținerea permanentă în camerele unde se păstrează alimentele a curățeniei și evitarea apariției mucegaiului;
- b) A întreprinde măsuri în vederea îndeplinirii recomandărilor Centrului de sănătate publică în ceea ce ține de Blocul alimentară și depozitele de păstrare a produselor alimentare ale Penitenciarului nr. 13.

III. Recomandări ce țin de Serviciul medical al Penitenciarului nr. 13:

- a) A întreprinde măsuri de adaptarea a componentei și suprafețelor minime ale încăperilor din cadrul secțiilor de staționar ale penitenciarului conform prevederilor Regulamentului sanitar privind condițiile de igienă în instituțiile medico-sanitare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 663 din 23.07.10;
- b) A institui o sală de pansamente;
- c) A întreprinde măsuri în vederea reparării pardoselii, ușilor, ferestrelor, pereților în sala de proceduri pentru bolnavi cu tuberculoză, cabinetul medicului ftiziater, încăperile laboratoarelor, saloanele pacienților;
- d) A aproviziona cabinetul stomatologic al penitenciarului cu instrumentar și alt echipament medical necesar;
- e) A se respecta prevederile Regulamentului privind gestionarea deșeurilor medicale nr. 06.8.3-45 din 10.12.2001.

46. Prezentul raport cu recomandări, în conformitate cu prevederile pct. 19 lit. b) din Protocolul Opțional la Convenția împotriva Torturii și a Pedepselor sau

Tratamentelor Inumane sau Degradante(OPCAT), adoptat la 18 decembrie 2002 în cadrul celei de-a 57-a sesiuni a Adunării Generale a Națiunilor Unite prin rezoluția A/RES/57/199, ratificat de Republica Moldova prin Legea nr. 66 din 30.03.2006, este remis administrației Penitenciarului nr. 13, mun. Chișinău pentru informare și implementarea recomandărilor necesare. De asemenea prezentul raport va putea fi utilizat de către toate persoanele fizice și juridice, inclusiv de instituțiile internaționale cointeresate.

47.În termen de o lună de zile autoritățile nominalizate, în conformitate cu prevederile art. 27 alin. (2) din Legea nr. 1349 din 17.10.1997, cu privire la avocații parlamentari vor comunica avocatului parlamentar în scris despre măsurile luate în vederea îmbunătățirii tratamentului și condițiilor persoanelor private de libertate, aflate în custodia Penitenciarului nr. 13 Chișinău.

Anexa:

a) Rapoarte ale Centrului de sănătate publică a mun. Chișinău.

b) Tabel asupra monitorizării celulelor din Penitenciarul nr. 13, mun. Chișinău

Cu respect.

Anatolie Munteanu
Directorul Centrului pentru
Drepturile Omului din Moldova

Executori: Gheorghe Bosâi – consultant principal CpDOM
Elena Draghici – consultant CpDOM
Iurie Dubenco – consultant CpDOM
Olga Vacarciuc – consultant principal al avocatului parlamentar
Telefon: +373 22 234800

CENTRUL PENTRU DREPTURILE OMULUI DIN MOLDOVA

ЦЕНТР ПО ПРАВАМ
ЧЕЛОВЕКА В
МОЛДОВЕ

THE CENTER FOR
HUMAN RIGHTS OF
MOLDOVA

MD-2012, Moldova, Chișinău,
str. Statul Țării, 16

Tel: 234 – 800; Fax: 225 – 442
E-mail: cpdom@mdl.net

nr. _____
la nr. _____ din _____

**Domnului Vitalie Munteanu
Șeful Penitenciarului nr. 13,
mun. Chișinău**

În cadrul activității Centrului pentru Drepturile Omului din Moldova de monitorizare a respectării drepturilor fundamentale ale omului în locurile care asigură detenția persoanelor, activitate efectuată în conformitate cu prevederile art. 1 alin. (2) și art. 11 lit. i) din *Legea nr. 52 din 030.04.2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul)*, la data de 22 decembrie 2014, a fost efectuată o vizită de monitorizare la Instituția Penitenciară Nr. 13, situată în mun. Chișinău. Scopul vizitei a fost verificarea condițiilor de detenție existente și tratamentul aplicat deținuților.

Prezentul raport cu recomandări, în conformitate cu prevederile pct. 19 lit. b) din Protocolul Opțional la Convenția împotriva Torturii și a Pedepselor sau Tratamentelor Inumane sau Degradante (OPCAT), adoptat la 18 decembrie 2002 în cadrul celei de-a 57-a sesiuni a Adunării Generale a Națiunilor Unite prin rezoluția A/RES/57/199, ratificat de Republica Moldova prin Legea nr. 66 din 30.03.2006, este remis administrației Penitenciarului nr. 13, mun. Chișinău pentru informare, luare de atitudine și implementarea recomandărilor incluse în prezentul raport.

Vă rugăm să expediați în adresa CpDOM informații privind implementarea recomandărilor înaintate, precum și eventualele obiecții, sugestii referitoare la informațiile și concluziile incluse în prezentul Raport.

Cu respect,

/semnat/

**Anatolie Munteanu
Directorul Centrului pentru
Drepturile Omului din Moldova**